

Borut Gombač

Balade na bledečih tleh

Hromi Jošt

Hromi Jošt berači v podhodu
na vlažnih tleh s spodvitimi nogami,
smrdeč po žveplu in po jodu,
v trhli srajci, preluknjani na rami.

Iz luknje sije smrtno bela koža,
na njej je črno vtetoviran znak,
osmica, ki ležečo jo obkroža
mehki puhasti oblak.

*Razdalje meri hromi Jošt,
meri, meri in mrmra.
Za čelom skriva zemljevid,
na njem pa pot, ki se konča,
kjer končnost je privid.*

Ko je pri sedmih v sanjah shodil,
je sebe spremenil v korak,
vsak meter, ki ga je prehodil,
podaljšal srčni je poltrak.

Kjer zdaj čemi, je bil nekoč,
v mrazu grejejo ga črna sonca.
Pobegnil je iz mesta v noč,
v brezzvezdno noč, ki nima konca.

Koščeni Stanko

Če bil bi živ koščeni Stanko,
bi bil bolj mrtev, kot je zdaj.
Nebo postano je in žarko,
ko sredi dneva sije mlaj.

Če bil bi živ in spet poscan,
nalit kot prasec in še bolj,
bi ves plesniv in pokozlan
še vedno ne imel dovolj.

Če bil bi živ, še vedno živ,
bi eksal šnops iz polne flaše,
potem bi rignil in zavpil:
"Jebenti, kako to paše!"

*Črepinje sonca trgajo spomine
na njo, ki zdavnaj je več ni,
na prsi žgoče od bližine,
na čas brezčasno zračnih dni.*

Če bil bi živ v steklenem parku,
bi sklonil se v prozorno travo.
In spet koščnemu bi Stanku
nevidna tla razbila glavo.

Nora Roza

Semafor poljublja Roza,
vroča v srcu, mrzla v glavi.
Nežno, nežno pločnik boža
bosa z drobnimi stopali.

Sploh ni slepa, pa ne vidi,
kar odseva ji v očesu.
In ni gluha, pa ne sliši,
kar odmeva ji v ušesu.

*Nora Roza je bolj z lune,
nora Roza nič ne ve.
Nora Roza ne razume,
za kaj na tem svetu gre.*

Ko pa v vlažnem kletnem mraku
noč z njo spregovori,
vriskajoč zaploska zraku
s frfotavimi dlanmi.

Ležeči Blaž

Zima odpira nočno nebo,
snežni vrtinci belijo mesto.
Sneg je še mlad, še čisto brez skorje,
lebdeče prekriva smetnjake in cesto.

Blaž se zdi star, betežen in mračen,
zgubana koža veni v sivini.
Nič več ne gazi, sključen do tal,
leta pred njim so le še spomini.

*Na celcu leži, ker spet vidi njo,
ki šal iz snežink plete z lasmi.
K prsim prižema goreče telo,
ko v dolino brez dna drsita s sanmi.*

Zakrpani plašč in razmršena brada
skrivata v sebi izžeto postavo.
Kapa iz prhle štenaste volne
je dvakrat premajhna za skuštrano glavo.

Kosmi neba mehko drsijo
po brazdastih licih in modrih dlaneh,
beli kristali pa svetlo žarijo
mrtvemu Blažu v širokih očeh.

To ni Vanč

Mama zaspala je vsa v modricah,
ker jo kot psa pretepel je ata.
Objokani Vanč je zdrvel po stopnicah
v cikcaku do luže, kalne od blata.

Čprav je dopolnil komaj pet let,
je v mislih odplul iz pristanišča
po temni gladini z ladjo v svet,
ki se dani za senco dvorišča.

*Ne, to ni Vanč, ta mestni čudak, bolehen in star,
ki zamaške po lužah plivka ves dan.*

Ne, to ni Vanč!

Vanč je mornar, mlad in močan.

Z zemljevida ob tabli hlapela so morja
in tanko pršela po šolskih klopeh.
Stene razprle so se do obzorja
Vanču v tesno zaprtih očeh.

Ko končno izgubil je potrpljenje,
sredinec pokazal je staršem in šoli.
Za zmeraj pobegnil je v novo življenje
po cesti, ki se začenja s pomoli.

Polno zadihal je šele na ladjah,
s katerimi širil je meje neba.
Nikoli ni zvedel, da pluje le v sanjah,
ker senca zastira modrino sveta.

Štefan in brezčasna

Štefan, urar v sivem predmestju, je bil od nekdanj bolj zadržan, skrben, natančen, do kraja predan le uram na steni in na zapestju. Spretno zamenjal je škrbaste zobce, tanko uglasil razglašeni tiktak. Vsaki sekundi je izčistil korak, s kolesc ji odstranil skrhane drobce.

Zračen je z gibi ptičjih peresc v mali delavnici zbrano in vneto premikal kot igla ozko pinceto in tiho obračal navoje kolesc. Sklonjen je k lupi sklanjal obraz in iskal v globini zgubljenе trenutke. Kazalcem ostril je tope občutke, da so s premiki pisali čas.

*Z očmi se je Štefan prilepil na dan,
ko se brezčasna čez pult je nagnila.
Prihodnost se v hipu razsula je vanj
in se nikoli ni več vrnila.*

Čeprav so minila komaj tri leta, se zdi, kot bi minilo jih sto, zazidano okno strmi v temo, razbita je lupa in zvita pinceta. Po vlažnih se stenah razrasel je mah, nad pult se nagiba stara omara, s predalov sesuta je rjasta šara, na zlomljeni stol sedel je prah.

Zapahnjena vrata obrasel je slak, na krevljastem žeblju niha izvesek. Mrzel in sipek sivkasti pesek tu pa tam zdrsne s podboja na prag. Molčeči urar samotno sedi pred malo delavnico v sivem predmestju, nepremično zazrt v obris na zapestju, v pokvarjeno uro mesa in krvi.

Smetiščni Vilko

Vilko je bil vedno dobre volje,
motila nista ga ne lakota ne mraz.
S harmoniko na prsih dihal je vesolje,
ob njem sijal je še tako zadrt obraz.

Sonce je zahajalo v njegov smetnjak,
zato se zbuja svetel je in nasmejan.
Bil je pojoči klovn in veseljak,
ki s pesmijo žgečkal je svet ves dan.

S poskočnico prezračil pljuča je meščanom,
da so plešoč odžvižgali na delo.
Čudili so se službenim ekranom,
ker z njih pomladno rastje je brstelo.

Smetišni Vilko, razigrani muzikant,
dekle osvojil je s harmoniko in petjem.
Na plesišču sredi zarjavelih kant
prekril ji je telo z dišečim cvetjem.

*Kaj pa, če to bila je laž,
če zgnil v smetnjaku je pojoči meh,
če je strohnel harmonikaš,
če so smeti zasule smeh?*

Speči Boštjan

Na mehki planoti ob robu gozda,
kjer divji kostanj dviga nebo,
je belo cvetela gorska kmetija,
zdaj belo cveti le staro drevo.

V sajah se krušijo škrbaste stene,
vrata odpahnil je travnati svet.
Kačam in šipku je dom pogorišče,
čeprav ni minilo niti pet let.

*Niti pet let, pet skrokanih let,
ni še minilo od tiste pomladi,
ko iz senika strasti in sena
je noč vzplamenela v visoki grmadi.*

V dolini je mesto dolgih luči,
zato meščani ne poznajo spanja.
Le speči Boštjan nikoli ne bdi,
v svetlobo strmi in o vekah sanja.

Čeprav je zaprt v hiši brez vrat,
ga že dolgo nihče ne najde doma.
Zmeraj na cesti s pretežkimi škornji,
pa vendar nikoli ne stopi na tla.

Pritlikava Lili in preklasti Peter

Lili stanuje v plastični hiški,
v hali propadle tovarne igrač.
Družbo ji delajo dve sivi miški,
krdelo podgan in leglo kač.

Peter sploh nima strehe nad glavo,
ker bi s temenom udarjal ob strop.
Zvečer se v parku ne uleže v travo,
spi kar stoje kot kakšen golob.

V mestu opazi jo redkokdo,
pritlikavo Lili, manjšo od metra,
zaljubljeno v tisto širno nebo
zgoraj v očeh visokega Petra.

Preklasti Peter razkuštranih las,
ki z licem se soncu naslanja na lice,
nikoli ničesar ne reče na glas,
ker mu v ustih gnezdiijo ptice.

*Široko razpre modre oči,
ko v zraku zagleda rumena balona.
Pod njima pogumno Lili visi,
prelepa v košari iz škatle kartona.*